СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 14. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 19. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 14. Jersey City, N. J., Monday, January 19, 1931. THREE CENTS.

ХТО НЕ КОЛЯДУВАВ, ТОЙ ЩЕДРУЄ НА РІДНУ ШКОЛУ.

НОВИЙ РЕКОРД КОЦАЯ

НЮ ЙОРК. — Юрко Коцай, капітан пливацьких дружин університету Рутґерс і Олимпик, та американський чемпіон, здобув новий пливацький рекорд у вільнім пливанню на 220 ярдів. Отсею новою побідою побив Коцай рекорди двох попередних побідників.

СЕНАТ РОЗСЛІДЖУЄ ЦІНИ НА ХЛІБ, ЦУКОР І МЯСО.

ВАШИНГТОН. — Сенат вибрав сенатора Кепера головою хліборобського підкомітету, який має розслідити ціни на хліб і цукор. Комітет буде рівнож розсліджувати ціни інших споживчих артикулів, а головно ціни на мясо.

Слідство заряджено тому, бо вже нераз підносилися в сенаті голоси, що ціна на пшеницю спала на половину в порівнанню з 1929 роком, а ціни на хліб осталися далі тісамі. Таксамо мається з мясом. Рівнож годі зрозуміти, чому ціни на темну пшеничну муку і на темний нерафінований цукор є вищі як ціни на білу муку і на білий рафінований цукор. Комітет шукатиме на це відповіди. На кошти доходжень призначив сенат $15,000.

КЛОПІТ З АВТОМОБІЛЕМ ЛОНҐВОРТА.

ВАШИНГТОН. — У палаті послів виступили конґресмени проти того, щоби президент палати їздив офіціяльним автомобілем. Властивою причиною непорозуміння було те, що крім Лонґворта, президента палати послів, присвоював собі право до цього автомобілю Ґарнер, провідник демократів.

Погодив їх обох конґресмен Паркс, котрий поставив резолюцію в справі ліцитаційної продажі цього автомобілю з тим, щоб одержані в той спосіб гроші були віддані Червоному Хрестови. Паркс підніс, що в часі, коли міліони голодують і є без роботи, може президент послів ходити пішки, а як хоче їхати, так хай їде в своїм автомобілю і за свої гроші.

КАТАСТРОФА В ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Передний віз „Годсон Менгеттен Рейлвей", яка вїжджала на стацію при 33-тій вулиці, вдарив до стіни і переломився на двоє. Нещастя сталося наслідком зле наставленої зворотниці. Катастрофа потягнула за собою 19 важко ранених осіб. Рух на залізниці був припинений цілий день. Катастрофа була би далеко більшою, але на щастя вози посувалися звільна, бо були вже на стації.

ЩЕ ОДИН СУДДЯ УСТУПИВ.

НЮ ЙОРК. — Маґістратський суддя Джордж В Симпсон зголосив свою резиґнацію. Сталося це наслідком того, що він має відповідати перед лавою присяжних суддів за хабарництво.

ПОДАТОК ВІД ҐАЗОЛІНИ.

НЮ ЙОРК. — Титулом податку від ґазоліни стягнено за останній рік $515,000,000. На одного власника автомобілю припадає пересічно податку на суму $18. А зареєстровано 28,000,000 автомобілів і троків.

ПОЛІСМЕН СУДДЕЮ.

НЮ ЙОРК. — Хочуть відтяжити суди, які судять справи, звязані з нарушенням рухового реґуляміну. Тому хочуть дати полісменам право виміру кари в таких дрібних справах як залишення автомобілю у невідповіднім місці й т. п.

УЧЕНИЙ І ШОФЕР.

НЮ ЙОРК. — Андре Мороа, французький письменник, котрий давав по Америці відчити, вертаючи до Франції, наняв таксівку і спішився до корабля, бо боявся припізнитись. А їдучи, не знав, на що звертати увагу: чи на страшний автомобілевий рух і на шофера, який малощо не наїхав на стовп, чи слухати розмови, яку повів шофер на тему філософів Толстоя, Шопенгавера і Ніцшого.

Мороа каже, що шофер був надзвичайно цікавою людиною, яка певно могла би заробити добрі гроші пером.

НЕЩАСЛИВІ ВИПАДКИ ЗРОСТАЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — „Тревелерс Іншуренс Компані" подає, що за останній рік автомобілевий рух змалів на 10%. Зате нещасливі автомобілеві випадки зросли на 12%, а смертні випадки на 4%.

В останнім році було 32,500 смертних випадків, а ранених було 960,000 осіб. Титулом відшкодовання за ті нещасливі випадки виплатили асекураційні компанії $300,000,000.

НАДІЛЕНИЙ ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер вручив Линколнови Елзвортови золоту медалю за його лети до північного бігуна. Нагороду ту дано наслідком ухвалу конґресу.

ПРОТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

Сенат має ухвалити законопроект, яким призначується $30,000,000 на змодернізовання воєнних кораблів: „Ню Мексико", Айдаго" і „Місісіпі".

Сенатор Фрейзір виступив проти цього законопроекту, бо, на його думку, ті гроші підуть на те, щоби збудувати для офіцирів маринарки плаваючі палати для їхніх пань і приятелів. А на такий люксус, говорив Фрейзір, не можна позволити собі в часах, коли люди голодують в околицях, навіщених посухою, і коли по містах „хвости" стають щораз довші.

БЮТЬСЯ З КОМУНІСТАМИ.

В південних китайських провінціях точаться бої між урядовими військами та комуністичними грабіжницькими бандами. З обох сторін падають значні жертви.

САМОҐУБСТВО СВЯЩЕНИКА

63-літний австрійський священик, Гіполіт Фрех, відобрав собі життя тим способом, що вискочив з вікна віденського шпиталя на вулицю. Причиною самогубства була невилічима недуга міхура. Великі терпіння спричинили нервовий розстрій нещасливця і він відобрав собі життя.

НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПРЯШІВЩИНІ.

Філія „Просвіти" у Пряшеві видала горячу відозву до нашого населення на Словаччині, взиваючи його вступати в члени „Просвіти". Відозву підписали: голова філії канонік Е. Бігарій і секретар проф. Андрейкович. — Учительська семинарія в Пряшеві з українською мовою навчання уладила вдатне свято в память св. Йосафата. — В додатку до вже у нас відмічених виїхав з Пряшева на теольоґічні студії до Штрасбурґу Василь Стеранка.

ІСТОРІЯ ОДНОГО ТИЦІЯНА.

Один аматор мистецтва знайшов в домі зубожілого Італійця правдивого Тиціяна. По довгих торгах та проханнях власник образу погодився на його продаж за дуже високу суму грошей. Але — сказав йому — ви хіба знаєте, що з Італії не вільно вивозити творів штуки. Отже будьте осторожні!

Аматор Тиціяна розумів це дуже добре й велів на образі намалювати портрет папи. Обманство вдалося і дорогоцінний скарб помандрував за кордон.

По повороті домів візвав новий власник Тиціяна знайомого маляра з проханням усунути портрет папи. Але на превеликий жаль з портретом папи змився й старий Тиціян. Любителя мистецтва обманено: Тиціян не був правдивий. Всежтаки — подумав собі купець — може під сфальшованим Тиціяном найдеться щось порядного. Велів змивати дальше й з полотна виглянув портрет Мусолінія...

ЗНАЙШОВСЯ 119-ТИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

ТОВАРИСТВО ІМ. ОЛЬГИ БЕСАРАБОВОЇ З НЮАРКУ, Н. ДЖ., ПЕРЕДАЛО НА КОНҐРЕСІ ОБЄДНАННЯ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ З ПРИВІТОМ: ЩОБ „ОБЄДНАННЄ" ПРОЦВИТАЛО И ВЕЛО ДАЛІ НАШУ ІМІГРАЦІЮ ДО ДОБРА И ПОСТУПУ И ПОПИРАЛО ТАКІ ГАРНІ ЦІЛИ, ЯКОЮ ЯВЛЯЄТЬСЯ БУДОВА ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ.

ЗНАЙШОВСЯ 120-ТИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

АМЕРИКАНСЬКО - УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА СВ. АП. ПЕТРА И ПАВЛА В ЮТИКА, Н. Й., ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ПАРОХІЯНИ НАШОЇ ЦЕРКВИ РІШИЛИ, ЩО НА ПРОПАМЯТНІЙ ТАБЛИЦІ В ДОМІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ НЕ ПОВИННО БРАКУВАТИ ІМЕНИ ЇХНЬОЇ ГРОМАДИ. ХАЙ КРАСУЄТЬСЯ У ЛЬВОВІ ВЕЛИЧАВИЙ ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПОБУДОВАНИЙ ЖЕРТВЕННІСТЮ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, НЕ ЗАБУВАЙМО ЗА ТУ ГАРНУ ЦІЛЬ, ПОПРИ ІНШІ НАРОДНІ ПОТРЕБИ, ПАМЯТАЙМО И ЗА ПАМЯТКУ, ПРИСВЯЧЕНУ ІНВАЛІДАМ, НАШИМ СЛАВНИМ БОРЦЯМ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 122 Hudson Terminal
NEW YORK, N. Y.

ЯК СИДЯТЬ БУВШІ ВЯЗНІ З БЕРЕСТЯ.

Ґрупа бувших українських послів, яких привезено з Берестя до Львова, розділена так: Бувші посли Вислоцький і Ліщинський сидять на III. відділі, Паліїв на II. відділі сам, а Целевич і Когут коло шпиталю. Біля їх дверей сторожать постійно постерункові, які й обсервують через віконце, що вязні роблять. Келія п. Целевича замкнена на два ключі: один ключ має дозорець, а другий постерунковий. Як є по інших келіях, не знати. Книжки допущено до вязниці щойно від тижня, таксамо один польський часопис. Українських часописів не допускають; не вільно їм також мати олівця до писання.

БІЙКА НА СЕЛІ.

В селі Дорожові, в Самбірщині, підчас бійки парубків згинув 28-літний Іван Оґар. Вбивників арештовано: 19-літного Андрія Фіцака і 24-літного Михайла Мисишина. Бійка почалася за дівчину.

ВПАЛА ДО КАМЕНОЛОМУ.

В селі Буцневі, в Тернопільщині, селянка Д. Кондратишин ішла вечером біля необгородженого каменолому і через необережність впала зі скелі. Вона потовклась так, що скоро померла.

З ДІЯЛЬНОСТИ НАШОГО ЖІНОЦТВА НА ЗАКАРПАТТЮ.

Дня 6. грудня м. р. відбулися в Ужгороді загальні збори Жіночого Союзу, на яких явився також епископ Петро Гебей. Збори ухвалили плян діяльности на рік 1931. Між іншим ухвалено збільшити опіку жіноцтва над політичними вязнями і недужими в лічницях. Ужгородське зорганізоване жіноцтво веде між іншим курс для неграмотних і кухню для незаможних. В цих двох ділянках найбільше активности виявляють пп. Ірина Волошинова і Єлисавета Грабарова. Президія лишилася та сама, тільки секретарем вибрано місцевого учителя Петрашка Семена.

КОРОТКА ПАМЯТЬ.

Тому кілька тижнів загостив до міста Олькуша (келецький повіт) український наддніпрянський театр. Молодша польська ґенерація почала сильно протестувати проти того, що старші польські громадяни ходять на українські вистави. Колиж на її протест мало хто звертав увагу, видала протиукраїнську летючку.

В тій летючці між іншим читаємо:

„Поляки, громадяни міста Олькуша! Тоді, коли Креси і Східна Малопольща палає... в Олькуші від тижня виступає „Український Наддніпрянський Театр" і частина безкритичної інтеліґенції, урядовців і міщанства дуже радо ходить на всі вистави і, здається, захоплюється й одушевляється українськими артистами й їхньою „штукою". Всі вони не свідомі того, кого піддержують і дають тільки доказ на те, що в них заникає національна гідність. І ті люди, яких на польських святах не було (як напр. на останньому святі „Чуда над Вислою"), найшли час і охоту на „українські виступи".

„Колиж старше громадянство не може відважитися на те, щоби запротестувати проти „українських заволок", і збойкотувати їх, виступити мусимо ми, молоді, і не інсинууючи покищо нічого „українським артистам", мусимо запротестувати проти понижування нашої амбіції і народньої гордости, проти безкритичного піддержування людий, котрих земляки палять, нападають і мордують наших братів у Східній Малопольщі (!). Встид і ганьба була би для цілого Олькуша, якщоб понеділкова вистава вдалася!... Досить „українських виступів" у Східній Малопольщі! В Олькуші нема місця для Українців! Не провокувати спокійного польського населення!"

Летючка кінчиться кличем: „Українці за Дніпро!" Під летючкою підписано: „Молоді Олькушани".

Оця летючка — це один із зразків відношення польської суспільности, передовсім її молодшої ґенерації, до українських еміґрантів, хоч багато з них причинилося до удачі згаданого в летючці „Чуда над Вислою".

ФЕДЕРАЦІЯ ЕВРОПИ ЯК ВИХІД З ЕКОНОМІЧНОЇ КРІЗИ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На засіданню комісії, що студіює питання утворення федерації Европи, було піднесено, що виходом з сучасної економічної крізи може бути лише найскорше тісне обєднання всіх европейських держав. Сконстатовано, що Европа не має чого чекати допомоги від Америки і що вона повинна власними силами знайти вихід з того тяжкого стану, в якому тепер опинилася з огляду на конкуренцію й непорозуміння між окремими державами.

Французький міністер справ закордонних, Бріян, заявив, що Европа повинна негайно прийти до тісного міждержавного порозуміння й почати фактично переводити в життя творення европейської федерації, бо інакше вона загине під тягаром страшної економічної руїни. Він дуже чорними фарбами змалював сучасний політичний та економічний стан Европи, з якого можна знайти вихід лише в щирім порозумінню всіх европейських держав та у взаїмній допомозі.

Представник Голяндії, Колійн, також схарактеризував сучасний стан Европи, як дуже ґрізний. Він підкреслив, що властиво тепер треба говорити не так про тісніше обєднання Европи як про те, щоби знайти способи, якими можна би положити кінець дальшому розєднанню европейських держав та їх взаїмній ворожнечі.

Італійський міністер Ґранді та німецький Курціюс говорили, що до участи в европейській федерації треба запросити також радянську Росію й Туреччину. Англійський міністер Гендерсон поставив внесення, щоб цю справу обговорити пізніше. Внесення його перейшло. Крім того Гендерсон також підкреслив, що тепер властиво найголовнішим завданням всіх европейських держав є знайти вихід з сучасної економічної крізи, яка однаково бє всі сторони життя ріжних держав Европи та їх міждержавні взаємовідносини.

БОЛЬШЕВИКИ ТВЕРДЯТЬ ПРО ВІЙНУ.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Ізвестія" та інші, обговорюючи міжнародню політичну та економічну ситуацію, кажуть, що капіталістичний світ не має способів уратуватися від дальшої крізи. Тому, на думку большевицьких ґазет, одинокий порахунок для себе він бачить у нападі на радянщину, щоб її коштом уратувати себе від дальшої крізи та повної економічної руїни.

УРЯД МЕК ДОНЕЛДА СКОРО ВПАДЕ.

ЛОНДОН (Англія). — В політичних колах розійшлася чутка, що Мек Донелд доручив скласти лісту осіб, які заслугують на певні нагороди за їх працю підчас його урядування. Такі лісти звичайно складають тоді, коли якийсь уряд стоїть перед уступленням. Кажуть, що Мек Донелд думає, що його уряд буде переголосований у парляменті при голосованню над новим реґуляміном про вибори, або підчас дебат над торговельно-економічними законопроектами.

Досвідніші парляментарі думають, що Мек Донелд ще продержиться при владі, бо не вірять, щоби всі ліберали голосували проти його уряду. Тепер така ситуація, що при нових виборах ліберали готові стратити в парляменті всі свої місця.

ЗА ЕСПАНСЬКУ РЕПУБЛИКУ.

МАДРИД (Еспанія). — Ґрупа еспанських професіоналістів, інтеліґентних професій, оголосила відозву про заснування нової републиканської партії. У відозві говориться, що настав час, коли в Еспанії пора з попелу монархії збудувати републиканську державу.

Відозва звертається до всієї еспанської інтеліґенції з закликом стати в лави активних провідників і борців за утворення републики в інтересах уратовання еспанської великодержавности. Коли цензура не дозволить видрукувати цієї відозви в місцевій републиканській ґазеті, то вона буде масово росповсюднена спеціяльними відбитками по всій Еспанії.

ЕПІДЕМІЯ ІНФЛЮЕНЦИ.

ЛОНДОН (Англія). — З причини несприятливої для людського здоровля погоди по всій Европі панує епідемія інфлюенци. Значна скількість людей вмирає на ускладнення її, що викликає запалення легенів.

В одному лише Лондоні вмирає понад сто людей що тижня. Форма хвороби визначається тим, що людина, яка захворіє на інфлюенцу, почуває себе ще ранком зовсім добре, але на вечір уже стає непритомною.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиclient і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕБАЖАНІ ГОСТІ

Підчас нарад польського сойму над буджетовитовим предложенням зложив посол Михайло Галущинський іменем Українського Клюбу заяву, в якій зясував коротко відношення українського народа супроти Польщі, як окупанта українських земель, а разом з тим піддав осудови останню польську „пацифікацію".

При цім, як описує в „Ділі" посол д-р С. Баран, зайшла така характеристична подія, що в хвилі, коли посол Галущинський ішов на трибуну промовців, піднялися зі своїх місць маршалок сойму і всі міністри та наче на дану команду вийшли з салі нарад, а повернули тоді, коли посол Галущинський скінчив говорити.

Це дало послови д-рови Баранови притоку до написання довшої статті на тему, що нас в польськім соймі не розуміють і не хочуть розуміти, та що польський уряд не має ніякого пляну розвязки польсько-українських взаємин.

„Стверджую — пише д-р Баран — що нині по польській стороні нема психольогічного підкладу, можливого до того, щоби гоїти невимовно розятрені рани у польсько-українських відносинах. Нема його в сірих польських низах, нема й у тих, яким доля дала керму влади в руки. Прицьому нас цілком не знають, не стараються пізнати нашої душі і потреб, а в найкращому разі нас легковажать. Не диво, що й у нас нема цього психольогічного моменту, що перекидав би мости понад широку і глибоку пропасть."

Отсе нарікання українського посла є безпідставне. Наші посли не пішли до польського сойму, щоби там заключати польсько-українську угоду, а-ле щоби використати посольську трибуну і посольські мандати до пропаганди за державне право нашого народу. Довгі віки нашої боротьби з Польщею виказують неможливість якогось польсько-українського порозуміння, то чого шукати його тепер?

Польський сойм не потребує українських послів, а тільки „малопольських", ні не потребує заяв і домагань українських послів, які є виразом дійсних почувань нашого народу. Польські міністри не є наївними людьми. Вони добре нас розуміють і добре знають, яку саме заяву може зложити український посол у польськім соймі. Тому вони не то політична, але така просвітянська особа, якою є посол М. Галущинський. Бо їм треба малопольської заяви, а не української. Над тим нема чого жаліти, а тільки треба вже раз це зрозуміти.

А. Б. Г.

ПРО НОВОГО „ХОРОГО ЧОЛОВІКА"

(Переклав з польського Кл. Об.).

Слово від перекладача: Подаємо тут дуже знамениту статтю, котра була поміщена в польськім тижневику **„Тидзень".** Стаття та доказує, що і між польською суспільністю лучаються ще люди, що більше реально і з розвагою дивляться на міжнародне положення Польщі та на внутрішні відносини її. — Та, на жаль, „Тидзень", той одинокий — поза пепесівською та „визволенчою" пресою — орган правдиво-демократичної думки — перестав внаслідок цензурних та поліційних переслідувань виходити.

Ми наведемо тут дещо далі це, що редакція „Тигодня" в осібнім обіжнику до своїх дотеперішних читачів говорить про ті переслідування, але передтим подаємо для контрасту виводи колшнього пепесовця, а тепер бебеха, добродія **Голуфка,** що став в нагороду за зраду пепесівської партії начальником виділу для національних меншостей при однім з польських міністерств. Його уважано навіть (попри Гершка Левенгерца зі Львова) за великого знавця українського питання, і він їздив навіть у 1926 році до Подєбрадів оглядати Українську Господарську Академію — в ціли перенесення її на Волинь. Та з того однако нічого не вийшло, а пан Голуфко більше собі голову ломить над Литовцями та над Вильною. — А щоби собі „заскарбіць ласкен" санації (бебехів), написав він перед виборами брошурку під заголовком: **„Длячеґо належи змєніць конституцієн?",** в котрій на цілу губу вихвалює Пілсудського, тай ті порядки, які запанували в Польщі під його панованнєм.

І так пише він між іншим:

„Маршал Пілсудський виратував для Польщі демократичний устрій. — Є крайною брехнею говорити, що в Польщі істнує диктатура. Диктатура є там, де нема свободи, де всі закони установляє диктатор після своєї власної волі, де горожани є виразно поділені на тих, що правлять і на тих, котрими правлять. (А в Польщі ніби як?! — Кл. Об.). При диктатурі виходять лише письма проурядові, там нема місця для ніякої партії крім урядової, там одна партія править краєм і сама становить закони для цілого краю. (Так власне діється у Польщі по послідних виборах. — Кл. Об.)".

Вп. Читачі „Свободи" знають вже з численних дописів до неї і з листів, які самі з краю дістають, про ті страшні насильства, які доконувано над нашим народом у Східній Галичині, у тім „демократичнім устрою", котрий по думці пана Голуфка „виратував для Польщі" Пілсудський.

А щоби дати наглядну картину свободи преси, яка панує у польській річипосполитій під некоронованим королем*) Юзефом — подаємо тут головні точки обіжника „Тиґодня", котрий змушений був безперестанними секатурами і конфіскатами до застановлення свого видавництва. Возьмім на увагу, що в однім лиш з послідних чисел було **тринайцять шпальт цілком білих —** в наслідок конфіскати. А щодо українських часописів, то практикуєтья така мода, що конфіскують навіть це, що по польськи появилось в Варшаві. Українські часописи на провінції конфіскують знову за ці статті, що появились без перешкоди у львівському „Ділі" або якім іншім часописі.

Одним словом — повний розґардіяш!

Але послухаймо, що говорить обіжник „Тиґодня":

„Приступаючи до відновлення нашого часопису — числили ми на збільшене заінтересовання біжучими політичними подіями. Ці сподівання не завели нас. Зріст числа передплатників і продажа поодиноких чисел були повільні, але сталі. Можна отже було мати надію, що вже незадовго наш часопис стане на міцних ногах і що удасться в цей спосіб сотворити осередок незалежної демократичної думки.

„Ми однак не обчислились достаточно зі „способами" боротьби проти свободи слова в краю, в котрім законно установленої цензури нема. — Безперестанні конфіскати, котрі викидували нам нераз половину тексту даного числа — зробили з нас замісць доставників думки — доставниками чистого паперу, котрий серед таких обставин випадав таки задорого.

„Коли це не вистарчало — то друкарні, в котрих ми друкували наш часопис, виповідали нам „з великою прикрістю" дальше друкованнє у них. Інші друкарні, до котрих ми звертались, не виказали також достаточної відваги, а коли би навіть і виказали її — то вже по тижневи був би той самий вислід.

„Якою дорогою ті заведення доходять аж до такої дивної повздержности при приниманню клієнтів — полишаємо догадливости читачів.

„Серед таких обставин є ми примушені понехати нерівну боротьбу і завісити наше видавництво — щонайменше до часу, коли чесної і льояльної критики не будеться уважати за переступство".

Ось так звучить прощальне слово справді демократичного польського часопису, котрий і в українській справі сказав не одно розумне слово. Маймо надію, що часи вижидання на кращі цензурні відносини в Польщі не довго будуть тревати.

А хоч би навіть ті цензурні відносини і погіршились, як і взагалі внутрішні відносини цеї так несуразно зліпленої держави — то маймо надію, що через це вона лише тимскорше зістане признана загалом культурного світу — подібно як і Туреччина перед 55 роками — за **„хорого чоловіка"**, котрому таки для його власного добра треба ампутувати деякі члени, котрі взагалі до його хорого тіла належати не повинні.

Кл. Об.

* * *

Нема на світі другої такої границі, про котру би так богато говорено, як про польсько-німецьку границю.

На шпальтах дневників всіх можливих політичних відтінків і у всіх можливих мовах, підчас всіляких міжнародних конґресів, в приватних розмовах і в офіціяльних заявах — усе повторяється це немиле для Поляка слово: **„коридор".**

Хтож з чужинців, що хоч дещо інтересуються політикою, не чув того слова і не висказав своєї думки про цю справу? Завдяки безперестанній і витревалій німецькій пропаґанді справа **„данціґського коридора"** стоїть уже від довгих літ на дневнім порядку. Це може Поляків лютити, може їх боліти — але факт лишаеться фактом, що Німці осягнули першу мету своєї ревізійної акції і зробили справу західних границь Польщі — **квестією міжнародної політики.**

Не улягає сумнівови, що успіх Німців треба в значній мірі приписати непорадности польської контрпропаґанди. Властивої причини цего факту треба однак глибше шукати. Треба собі лише поставити дуже просте питання: чому ніхто або майже ніхто не осмілюється оспорювати правильности італійсько-австрійської або французько-німецької границі, хоч ті границі безумовно менше відповідають засаді самоозначення народів, як польсько-німецька границя?*)

На таке питанняв відповість кождий з поблажаючим усміхом: Тому, що Італійці і Французи є **сильні!**

І о це власне розходиться.

*) Коли би він мав сина — він напевно оголосив би себе королем і став би основником нової династії.

*) Не забуваймо, що отсі слова, як і взагалі цілу цю статтю пише... Поляк! — Кл. Об.

(Конець буде)

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(12)

В масах робітництва і інтелігенції тепер є підготовлений подіями й життям як найкращий ґрунт для соціял-демократичної партії. Симпатії до соціял-демократії можуть з бігом часу хіба лише зрости. В перспективі близьких літ я не бачу причини, аби ці симпатії могли охолонути.

Чим пояснити ці симпатії в рядах інтеліґенції? Бо симпатії в рядах пролетаріяту цілком зрозумілі: коли одна пролетарська партія, з своїми методами боротьби крахує, випливає їх противник, друга політична партія, що боронить інтереси тоїж партії.

Інтеліґенція змушена була режімом, і природно зацікавлена у вивченню марксизму. Найменший, розумний дотик до марксизму зразуж показав нашій інтеліґенції, що большевизм має дуже мало спільного з марксизмом. Демократизм і соціялістичні симпатії нашої інтеліґенції є загально відомі речі, щоби їх хтось наважився заперечувати. Додайте до цього студії марксизму, які є обовязковими, одночасно відпір, навіть, призирстю, до большевизму і ви будете мати перед своїми очами дуже ясно те тло, на якому зростають симпатії до соціял-демократії.

Рівень політичної грамотности населення, зосібна селянства, значно піднісся. Серед селянства є величезна тяга до обєднання, яке би боронило його професійних інтересів. На цьому ґрунті є надзвичайно популярним гасло: орґанізація селян в „Селянську Спілку", по анальоґії з професійними спілками робітництва. В ріжних місцевостях по ріжному селяни розуміють завдання „Селянської Спілки", але скрізь певні того, що ця орґанізація мусить захищати їх, селянські, професійні інтереси.

Цю спілку селянство не звязує ні з якою політичною партією, зрештою селянство й не має ніякої тяги до якоїсь зі старих політичних партій. Соціялісти-революціонери, це є покійник, про якого ані злим, ні добрим словом ніхто на Україні й не згадає. Зрештою ес-еровських партій було декілька, і, може через це саме, вони не лишили по собі згадки.

Соціял-демократи, як мені здається, стояли тоді на цілком хобному ґрунті, що, мовляв, їхнім полем діяльности може бути лише міський пролетаріят.

Коли, як я вже сказав, селянство симпатизує з Петлюрою, що боровся, опираючись на власні сили, чекає петлюрівців, то воно має на увазі колишню концепцію УНР. **Сміливо можна сказати, що інтервенція** в союзі з тими державами, **які гноблять український народ в захоплених ними територіях, ледви щоб могла** викликати ентузіязм у наших **селян.**

Заможніші верстви селянства втратили на земельній реформі, але вони з тим давно помирились. Коли й виникають якісь непорозуміння на селі через розподіл землі (от як в К...), то лише на ґрунті якости земельних ділянок. Практикується, що біднішим селянам дають ближчу й кращу землю, а багатшим дальшу й гіршу. Поголовна норма однакова для всіх (від 0.5, 2.5 га., в залежности від густоти населення). В багатьох селах, наперекір всім домаганням земельних урядів, селяни поділили землю полюбовно, без большевицької клясовости.

Тепер село є єдине, без глитаїв, середняків, бідняків, без цих штучних большевицьких утворів. Селяни зрозуміли, що, наводжу вираз одного селянина, справжнього бідняка, — „чи нам самим бити голови? Давайте краще побем голови тим, хто нас сварить між собою". Селянство тепер, дотримуючись діятектичного означення, є не „кляса в собі, а „кляса для себе"; зухвало бороniться перед большевицькою аґрарною контр-революцією, і буде боронитись перед такою контр-революцією, звідкиб вона не походила.

В часи існування НЕП-и повстала була нова кляса непманців, кляса переважно торговельної буржуазії. Фактично, це була реставрація колишньої кляси дрібних торговців, переважно Жидів. Українці заняли лише старі свої позиції: торговля худобою, свиньми і продуктами свинарства. В добі першої і не довго треваючої реставрації капіталізму Українці не зуміли використати корисних обставин. Треба думати, що після ліквідації большевизму Українці зрозуміють важливість цих позицій і обсадять їх.

До цього часу, п. п., я лише побіжно говорив про колективізацію, а тому тепер дозвольте декілька слів про її суть.

* * *

Найнижчою орґанізаційною формою колективу є „Т-во Спільного Обробітку Землі" (СОЗ), в цьому т-ві усуспільнено лише землю, т-во набуває, уже як суспільні, знаряддя виробництва, трактор, молотарку, то що.

При суспільній колективізації, спочатку степу, а відтак цілої України, найнижчу орґанізаційну форму іґнорувано. Орґанізувались зразуж артілі.

(Дальше буде).

A POLE DESCRIBES POLISH ATROCITIES AGAINST UKRAINIANS

To "Surma Book and Music Co.", 103 Avenue A, New York, N. Y.

Gentlemen: I am enclosing a letter written to me by Poles from my own family. This is a document of our present times, valuable exactly for the reason that it was written by a Pole. I am sending it to you, hoping that you will give it publicity. Some of the passages of this letter were deleted for fear the police should fall upon the traces of its origin and upon its author, while censoring it (such things, too, are possible in our country). For the same reason I do not give my address, though I know that my name and address would add to its importance. I note in passing, also, that the pacification was carried out by the Uhlans regiment No. 6, stationed in the town of Zhovkva. Respectfully yours... (The above written in Ukrainian).

The Polish letter enclosed with the above reads:

"Tartakow, October 4, 1930. My Dear —(the deleted word gives the family relation between the writer and the recipient). To be sure, you have been waiting for this letter too long, but this was due to events beyond our control, as I could not compose myself to write amidst the disorders which are going on in our region. You could have learned a great deal from papers, and I will describe you only what happened in our village. The Ukrainians were rumored to be preparing an uprising this month, but they prepared it very loudly and illuminated it by burning stacks of hay, throwing bombs into cooperatives, for instance, in Sokal, and so on. And therefore came the *Punitive Military Expedition*, which arranged maneouveurs in the so-called "boxing of the ears." This is an army of the Bolshevist kind, in which you cannot distinguish between an officer and a common soldier, all carrying knouts, sticks and lances. They made a surprise arrival at Tartakow last Friday morning and left on Saturday morning. It looked like war when they rode to the village from all sides, through gardens, meadows, and so on. They arrested every person who was in the street. They had a list of all Ruthenian "heroes," and among them were: Sanocki, Jachimovicz, Bojko, Wira, the new church-singer, and others. Before the expedition had time to reach their homes, they had already escaped to the forest (pine-forest), but the forest was surrounded and the escape failed. They were brought to their homes. On the way they were beaten so that no one could bear to look at all this. They started raids upon houses, breaking everything, destroying every Ruthenian printed word, and (two lines deleted). The soldiers ordered those arrested to march on their hands and knees from the village to the city and to sing on the way "Poland is not dead yet!" (the Polish national anthem. — Ed.) and two lieutenants, keeping time, beat them with knouts, across the head, or wherever they happened to strike. They were so blue that you could not tell any of them by the face, only by their clothes. In this condition they were ordered to leap over lances and to perform various other drills, and to call all the time, "Long live Poland!" and the like. Sanocki was beaten most. His head was cut with the whip and he bled terribly. Nobody was permitted to ask the Uhlans for mercy; even if a Pole interceded for them, he, too, received 25 blows, as, for example, Misio Zborowski, who spoke in their defense, saying that they whipped without mercy. Then he, too, got his share, and also Franko Kunach, for concealing J. Wira, who afterwards escaped and did not come back till today. Franko was lashed with whips and, naturally, his wife wept more than he himself. The arrested students were taken to the office of (name deleted), and had to walk the entire distance on all fours, compelled to sing along the way. They were followed by soldiers and the intelectuals of Tartakow, the doctor, druggist, gendarmes, and others. Before (name of place deleted) a rest was made. Then the Ukrainians were asked, "What house is this?" "The Polish Home of Sanok," they replied. "Then bow your heads to the grounds!" Thus they were ordered to fall upon their knees several times before the Home — (name deleted). To look at it one must have had a heart of stone, and in the office they started a new "ball". They were ordered to tear down all the Ukrainian signs. Uhlans brought in Ukrainians, and they were whipped with knouts. Nobody was allowed to come near the office, as a guard stood at the Kunachs', but in spite of it one could hear the shrieks as far as (a word deleted). Whomever they met on the way was asked whether he was a Pole or a Ruthenian, and if he was a Ruthenian, they ordered him to lie down in the mud, to kiss the ground, and so on. And the Poles were led away to the post of gendarmes to find out if they truly were Poles, and thus also (a name deleted), while walking with the druggist, fell into the trap, but (a name deleted) indentified them as Poles, and they were released at once. They paid no attention to pleadings, giving to women, for hen taken, 10 groszy (about one cent—Ed.), for cow, 30 groszy (about three cents — Ed.) and then women gave them fowls and cattle readily, gratis, imploring the soldiers to allow them to take the students to the city hlal, promising to lock them up themselves as the prisoners were not able to move. But though the livesstock was taken, their request was not granted. Tomko Wira was ordered to dance Cossack dance all the way to the city hall. After they were gone, women cried terribly for those who were locked up in the city hall, beaten, and without any chance of food reaching them.

A SHORT REPORT OF A UKRAINIAN VICTIM OF POLISH ATROCITIES TO HIS FRIEND IN AMERICA

Hnylychky, October 27. My Dear Friend: I am writing you to let you know that I am still alive, though my life is a sad one, as times are hard and besides, I carry on my body the marks of the Polish hand. It happened in our village on October 8. I am writing you on October 27, and I think that my injuries will take three more weeks to heal. In our village there are thirty people thus maltreated, among them: two brothers, Michael and Theodor Rudyk, Andrey Kharkavy, Pavlo Lubyanetsky, Theodore Vavrukh, Hryhory Osadchuk, Vasyl Brynyak, Ivan Halaburda, Andrew Kluchka, Semen Kozub, Stefan Kozub, Mykhaylo Rubakha and Ivan Slobodian. Each of us was on the bench (whipped, — Ed.). We were beaten till our flesh fell off. After two weeks some could get up, though Brynyak struggles with death, but doctors say he will live. I am concluding, and greeting you...

ЗАЯВА ПРОТЕСТАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ

В часописі „Америка", офіціяльним органі організації „Провидіння", появилася стаття п. н. **„Филаделфійські діла"**, підписана Антоном Цурковським, представником відділів „Провидіння", в якій згаданий автор називає членів протестаційного комітету яничарами-сектантами, а працю над удадженням манифестаційного походу і віча працею, яка воняє „кракофском келбасом", насилує волю католицької більшости в Филаделфії, пардиментаризм, нагадує комісарсько-старостинські методи і т. п.

Щоби таких прикрих справ не видвигати в теперішний час на сторінках нашої преси, протестаційний комітет, свідомий, що така стаття може нанести необчислимі народні шкоди, звертався два рази до уряду „Провидіння", як власника згаданого часопису, щоби відкликано наклепи, зроблені в їх органі.

Уряд „Провидіння" досі не виконав домагань филаделфійських організацій і тому екзекутива протестаційного комітету, виконуючи ухвалу представників филаделфійських організацій з дня 19 грудня 1930 (де було заступлених 45 організацій і 81 делегатів, в тому числі відділи „Провидіння" ч. 7, 73, 101 і 109), подає до відома українського загалу слідуючий звіт з цих зборів:

По обговоренню всіх біжучих справ, звязаних з діяльністю комітету, предсідатель відчитав уступи зі згаданої статті та заявив, що ці закиди є так неправдиві, як неправдивим є спростовання польского амбасадора про звірства в старому краю. Відповідати на ці наклепи є нижче чести шануючої себе людини. Її треба вважати як сміття, яке занечищує національний ґрунт і яке треба вимести з нашої хати. Закид, що зґвалтувано волю католиків, є неправдивий. Бо коли до ніякої групи не висилано навіть окремих запрошень щодо участи в поході і вічу, то до греко-католицької катедри ходила окрема делегація, яка від о. Пика і Процька одержала відповідь, що катедра не візьме участи в протесті, як в комітеті будуть відступники, або люди, ворожі католицькій церкви. На завваґу, що короткий час не дозволяє на зміну комітету, отці заявили, що катедра заховає прихильний невтралітет, себто з амбони не проголосить, але дозволить роздавати летючки під церквою. Що вплинуло, що згадані отці змінили своє становище і за два дні вислали представників катедри на збори товариств, нам не відомо. Та ми догадуємося.

Автор статті заявляє, що катедра, яка має 3,000 членів, мала таксамо один голос, як товариство з 10 членами. Як відомо, це всюди принятий звичай, що товариства, які беруть рівну финансову відповідальність за якесь підприємство мають і рівні права. На цій основі товариства, які внесли на розходи протестаційного комітету $50, повинні мати пять разів стільки голосів як греко-кат. катедра, яка внесла свій пай у $10. Цього однак на зборах ніхто не квестіонував.

Закид, що при виборі бесідника голосували і не делегати, настільки правдивий, що п. редактор „Америки", який не був делегатом, ставив кандидата на бесідника і голосував за нього навіть тоді, коли предсідатель зарядив друге голосовання і зажадав, щоби делегати вийшли. На запит, що зробити, колиб перший промовець не міг приїхати, одноголосно доручено покликати слідуючого кандидата, який одержав найбільше голосів. Цю ухвалу принято одноголосно, без ніякого спротиву представників „Провидіння" чи катедри. Пізніші, тайні наради, скликувані урядниками „Провидіння", відомі і вони не потребують коментарів. Як комітет відносився до „Провидіння" і католиків, свідчить і цей факт, що мимо цього, що на зборах товариств було рішено, щоби ніяка організація не брала участи в поході окремо, але як одна українська група, на бажання уряду „Провидіння" не тільки дозволено їм виступити окремою групою, але комітет вистарався для них окремий перміт, дав дві орхестри, відділи ветеранів і відділи Червоного Хреста, хоча „Провидіння" не зложило ні сотика на покриття коштів походу.

В дискусії забирали голос: П-ні А. Клапко, відділ „Провидіння" 11, заявила, що їх відділ не давав ніякого права урядникам „Провидіння" писати таку ганебну статтю, з такими нікчемними наклепами на членів протестаційного комітету, що їх відділ вишле відповідний протест до уряду та хоче тим змазати з себе пятно ганьби, яке кинув на них урядник „Провидіння", підписуючи цю статтю, як представник відділів „Провидіння". П. Марцинишин, відділ „Провидіння" ч. 7, зложив подібну заяву від свого відділу, додаючи, що декларація відділів „Провидіння" відносно бесідника була сфабрикована самим паном Цурковським, бо про це на зборах навіть не було бесіди, а деякі відділи, підписані під цею декларацією, навіть не були присутні на зборах, а саме відділи з Кемден і Честер. Такуж заяву зложив від відділу „Провидіння" ч. 73-І. Сорока, а від відділу 109 п. Бурий, котрий поставив внесення, щоби всі відділи „Провидіння", якщо вони хочуть скинути з себе пятно нанесеної їм ганьби перед американською іміґрацією і старим краєм, вислали на руки „Провидіння" писемний протест.

П. Хмелик, представник Бр. св. Георгія, заявив, що відділи „Провидіння" є проти такого трактовання українських справ, як це робить екзекутива „Провидіння", та просить, щоби відділам „Провидіння" дати час зійтися на власні наради та спільним виступом не допустити до дальшого ширення польської провокації на сторінках української преси та нищення перед американською суспільністю тих здобутків, які осягнула наша громада спільним виступом, під проводом протестаційного комітету.

В дальший дискусії забирали слово п.п. Дармограй, Пеленський, Грицей, Дубас, Самбір, Довбенко, Рибчук, Яцімірський, Гаєвий, Бучацький, Сорока, Коцюк та інні, котрі одноголосно осудили поміщування таких статтей в українській пресі як свідому чи несвідому провокацію, яка вже нанесла українській справі необчислимі шкоди. Зокрема піднесено факт, що в обороні католицизму виступають люди, котрі ніякої віри не визнають, а є лише католицькими бізнесовими гіпокритами, а за автором статті скривається ціла група інтриґантів, яка, скомпромітована своїми посідними противнародними виступами, не має відваги показати публично своє обличчє і старається в нікчемний спосіб обкидати болотом членів протестаційного комітету та знівечити ввесь успіх праці в користь катованих у старому краю.

По закінченню дискусії принято одноголосно слідуючі постанови:

1. Висказати протестаційному комітетови повне довіре та скласти щиру подяку за його безкорисну, успішну працю в користь старого краю і цеї громади.

2. Збори стверджують, що статтю, поміщена в часописі Америка ч. 144 п. н. „Филаделфійські діла", а підписана А. Цурковським, представником відділів „Провидіння", є нічим иншим, як свідомою чи несвідомою ляцькою провокацією на сторінках української преси, вимірено на знищення всіх успіхів, які осягнула филаделфійська громада в справі помочі катованим у старому краю.

З огляду на тон статті та перекручення фактів, збори вважають, що було би нижче чести протестаційного комітету відповідати на цю статтю в пресі та жадають від уряду „Провидіння" та редакції „Америки", якщо вони не хочуть стати винними в дальшім поширюванню ляцької провокації, щоби публично, на першій стороні „Америки", відкликали згадану статтю найпізніше до дня 28 грудня 1930 р. слідуючою заявою:

ЗАЯВА.

Головний уряд „Провидіння" та редакція „Америки" подають отсим до публичного відома всеї української американської іміґрації та старого краю, що вони вповні відкликують статтю, поміщену в Америці ч. 144 п. н. „Филаделфійські діла", та перепрошують членів протестаційного комітету та ввесь филаделфійський загал за нанесену їм образу.

Підписи всіх урядників „Провидіння" та редактора і менаджера „Америки".

ЗАЯВА.

Отсим подаю до публичного відома всеї української іміґрації і старого краю, що я вповні відкликую статтю, поміщену з моїм підписом в Америці, ч. 144, п. н. „Филаделфійські діла", та перепрошую всіх членів протестаційного комітету за знесену їм образу. Підпис: А. Цурковський.

3. Як кару за нанесення необчислимої національної шкоди згаданою статтею „Провидіння", як власник згаданого часопису, має зложити на руки протестаційного комітету суму $1,000.00 на поміч старому краєви.

4. Збори пятнують поміщування дописів в „Америці", які обезцінюють вартість протестаційного походу та жадають від їх автора, п. А. Пашука, та редакції „Америки" поробити негайні спростовання, згідно з заподаннями американської преси.

5. На випадок невиконання наведених жадань урядом „Провидіння" і редакцією „Америки", збори дають екзекутиві протестаційного комітету повний авторитет поробити такі заходи, які будуть потрібні для береження чести членів комітету та всього филаделфійського загалу.

Постанова ч. 3 перейшла більшістю голосів тому, що деякі делегати заявили, що ганьба, нанесена українській справі друкованням таких скандальних статтей в офіціяльним органі „Провидіння", є така велика, що „Провидіння" не має на стільки гроша, щоби цю ганьбу змити грішми.

З наведеними постановами згодилися неприсутні на зборах дня 19 грудня слідуючі: Відділ „Провидіння" ч. 45 та відділи „Провидіння" з Кемден і Честер, які склали окрему заяву на руки секретаря протестаційного комітету.

Рівночасно постановлено скликати послідні збори протестаційного комітету в пятницю, дня 16 січня с. р., в домі Горожан при 847 Н. Френклин ст., де будуть обговорені перед представниками братств, товариств і громад міста Филаделфії всі справи, доручені комітетови.

Організаційні збори сталого центрального комітету м. Филаделфії відбудуться в неділю, дня 1 лютого с. р. На ці збори кожда організація повинна вислати свою екзекутиву з повновластями до участи в зборах.

ЗА ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ:

Д-р В. Гадан, предс.; **М. Коцюк і І. Пеленський**, місто-предс.; **М. Довбенко**, секр.; **М. Рибак**, фін. секр.; **Н. Самбір**, кас.; **п-ні К. Дубас, п.п. К. Самокіс та Т. Грицей**, члени контр. комісії; **п-ні М. Стасюк, Ю. Бурак та п.п. М. Дармограй, М. Дубас, І. Крайник, Ю. Михайлюк**, члени комітету; **д-р П. Дубас та Т. Свистун**, члени пресової комісії.

Цікавість.

Лікар: Не знаю ніякого лікарства, що відзвичаїло би вашого чоловіка від того, аби не говорив крізь сон.

Жінка: То хай пан доктор запишуть йому бодай таке лікарство, щоби говорив виразно.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

(Подаємо в оригіналі ті листи, що наспіли з краю в справі останніх подій. — Ред.).

I.

В Глещаві (Теребовельщина) „карна експедиція" наробила такого, що село виглядає як по нападі Татарів. Читальня знищена, ні одного вікна, підлога вирубана, з кооперативи ввесь товар забрали, а чого не могли забрати, то зілляли нафтою. Машини в молочарни поломані. Музика читальняна знищена рівнож. Труби поломали, а трохи, що остало, забрали з собою. В Стефана Барабашового, того хлопця, котрого Ви застали у нас, як були послідного разу, взяли $50, з якими він приїхав до краю. Збіже з комір висипали в гноївки, перини й подушки розрізували, а пірє пускали на вітер. Забирали муку й казали властителеви сипати в студню.

Богато будинків порозшивали. У нас якось нічого не зробили. От, як бачите, культура держави двацятого століття.

По інших селах було богато гірше. Два господарства погоріло, котрі певно вони запалили.

П. Н.

II.

Доношу Вам відомість, що ми з ласки Бога якось ще до нині всі здорові, а поводження наше не добре, бо ми в Польщі так як та муха в павутинню. Поляки постановили нас винищити. Післали шкадрони війська на наші міста й села, котрі мов розюшені тигри бють і вимордовують наш бідний український нарід.

Перше їздили по тамтих повітах за Львовом, то ми думали, що то може неправда, або що той арід може що провинив, бо Поляки ріжні брехні між нами пускали, тай тепер ріжні брехні вигадують, аби заслонити себе перед такою ганьбою в мордах. Але тепер ми вже віримо, бо вже Поляки перебрались у наш повіт сокальський та їдять по селах мов дика татарва й зіставляють по собі криваві жертви.

Настали татарські часи, настав великий переполох між народом. Всі втікають Бог знає куди, всі ходять як завмерлі, бо ніхто не може предвидіти, де й у котрім місци чекає його загибіль. Перше люди втікали до ліса, але за гроші знайшлися шпигуни хруні, що водять по лісах жовнірів жандармів та вилапують всіх, а головно мущин від 16 до 40 років. Котрі ще переховуються в лісах, то крім страху перед Ляхами, дається їм ще взнаки голод, слота та осінне зимно. Неодному таке злиденне життя надоїсть по лісах і такий, не зважаючи вже на нічого, вертає самий до дому, здаючись на власну судьбу... — Тут з Українців ніхто не знає, коли те нещастя має на село впасти. Та польська татарська орда впадає на село несподівано у вечір, або вночі. Обступають навколо село, щоб ніхто не втік і беруться в селі до кривавих тортур. Зганяють по кілько до читальні, або де попало, та бють смертельно. Катування відбуваються по більшій части в такий ляцький спосіб:

Один жорстокий жовнір тримає нещасну жертву за ноги, а другий за голову, запхавши її між свої ноги. По однім і по другім боці стає по 15 жовнірів і так на переміну бють дручками нещасного на один бік, а опісля обертають на другий, приговорюючи при тім: „На, псякреф, маш Украіни". Котрий вийде ще з їх рук живим, то скоро розпрощається зі світом, або лишиться калікою, бо поломлять йому кости.

У нашім селі та польська татарва ще не була, але по інших селах вже була. В селі Комареві дуже страшно побили обох Шурняків і ще богато інших, котрі лежать на смертній постелі. В селі Гурбкові також побили смертельно богато молодих хлопців, дівчат і старих... Дівчат і женщин насилували публично! Одній молодиці в селі Гурбкові, крім страшного побиття, вирвали все волосся з голови зі шкірою, що вона нещасна з великого болю збожеволіла...

Так, Дорогий Брате, живеться нам тепер під Польщею. Не тільки що до смерти забивають наших Українців, але ще до того, грабують килими, худобу, свині, збіже і т. д. Хто не має збіжа молоченого, то польська татарва сама вимолотить машиною й кудись те збіже вивозять.

Що буде далі, то напишу Тобі, Брате, в другім листі, як буду жити. На коверті і в листі свого імени не пишу, щоб часом польські кати мого листа не розпечатали і не перечитали, бо тоді знаиб, хто пише й горе булоб мені!

Здоровлю Вас всіх дуже сердечно, а Тебе, Брате, прошу повідомити мене, чи мій лист вцілости дійшов до Вас.

Твоя сестра.

(Далі буде).

УВІЛЬНИЛИ ВБИВНИЦЮ РІДНОЇ ДИТИНИ.

Перед львівським трибуналом присяглих відбулася розправа проти 24-літньої служниці з Люблинця, Катерини Кордупель, за те, що в ріці Плетчанці в Люблинці втопила свою 10-місячну дитину та що у мельдунковім бюрі у Львові зголосилася під назвищем Марії Борщевич.) На розправі обвинувачена призналася до вини, а оправдувалася, що не могла удержати дитини. Присяглі судді 11 голосами затвердили питання про вбивство, а 10 голосами питання в справі почитальности обвинуваченої. Трибунал увільнив обвинувачену від вини і кари.

РЕПЕРИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Т., Майнерс Минс, Па. Пересилаєте нам польський соціялістичний часопис „Роботнік Польскі" і звертаєте нашу увагу на те, що цей часопис твердить, що Ватикан є проти польського уряду, та що папа не позволив нунцієви приняти польський ордер. До того додаєте, що „Свобода" пише якраз навпаки.

„Свобода" пише те, що є правдою, себто те, що дійсно сталося і що подала Асошієйтед Прес, а саме, що між польським урядом і папою наступила вже згода, що папа приняв на врочистій авдієнції польського посла Скшинського, та що дозволив папському нунцієви в Варшаві, монсіньорови Мармаджі, приняти польське відзначення „Польонія Реститута". Цей факт потвердили також польські часописи в краю.

Ми дуже охотно були би подали, що сталося інакше, тільки треба, щоби це дійсно сталося. А на польських соціялістів не покликуйтеся, бо й там не знайдете правди. Таж польські соціялісти відмовилися підписати навіть інтерпеляцію, яку внесли українські посли в варшавськім соймі, домагаючися слідства в справі звірств, яких допустилися над нашим народом польські карні експедиції.

Филаделфійський Протестаційний Комітет. Ваш фінансовий звіт складено дуже гарно, але він заобширний, тому подамо тільки зіставлення, як це робимо з іншими громадами.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за грудень 1930 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Кідонь Афтанас.
В. 6. Федів Анна.
В. 7. Ковик Микола.
В. 8. Ковалка Анна, Романич Марія, Шпитковська Марія.
В. 9. Почекайло Анна.
В. 17. Буньовська Агафія.
В. 21. Наніпська Анна.
В. 28. Чуба Іван.
В. 39. Шефтік Юрій, Пішко Михайло.
В. 42. Лажечко Василь.
В. 44. Назар Марія.
В. 45. Котельмах Іван, Мельник Анна.
В. 50. Павлюх Василь.
В. 59. Маляцький Йосиф, Махніцька Агафія.
В. 80. Грицак Катерина, Оріх Павло, Тимків Марія.
В. 94. Седляр Ольга, Седляр Олександра.
В. 100. Чайковський Іван.
В. 102. Борилло Анна, Піндур Василь, Піндур Марія.
В. 104. Стецько Іван.
В. 108. Мінтук Анна.
В. 109. Курник Андрій, Стажецький Семен.
В. 117. Чорнописький Микола, Назаренчук Петро.
В. 122. Панчук Павло.
В. 123. Пліщка Юрій.
В. 133. Стасюк Володимир.
В. 134. Білевич Катерина, Яремка Юстина.
В. 136. Бекарчик Зофія, Костас Анна.
В. 155. Лопушанський Григорій.
В. 162. Корнейчук Агафія, Ковальчук Анна, Ковальчук Катерина.
В. 167. Зонкевич Павло, Корнова Марія.
В. 169. Комаринський Йосиф.
В. 181. Швець Стефан.
В. 185. Зровка Петро.
В. 195. Варанчак Тереса.
В. 196. Русинин Михайло.
В. 198. Сидор Анна.
В. 203. Сидорко Григорій.
В. 204. Мельничук Василь, Мельничук Анна.
В. 206. Домбровський Дмитро, Гаврада Юлія, Піржинецький Дмитро, Житарюк Микола.
В. 214. Дорош Петро, Мельник Афтанас.
В. 217. Воляк Іван.
В. 218. Савчин Стефан.
В. 220. Пітула Петро.
В. 221. Лоняк Зофія, Подола Іванна.
В. 223. Борис Семен.
В. 246. Притула Григорія.
В. 247. Шведа Іван, Жиглінська Параска, Гнатовська Марія.
В. 248. Юдвяк Іван.
В. 249. Король Анастазія, Костура Елисавета, Василько Феня.
В. 253. Зварич Василь.
В. 276. Евансон Параска, Олищак Ева.
В. 281. Кудрик Петро.
В. 283. Лучка Василь.
В. 285. Гладьо Іван.
В. 292. Філь Григорій, Гнатьо Дмитро.
В. 293. Ластовецька Анна.
В. 295. Стрийський Адам, Стрийська Катерина.
В. 300. Корінівська Федуня.
В. 307. Мочарнюк Анна.
В. 313. Роговський Іван.
В. 316. Егнатенко Яків.
В. 321. Лісовський Іван.
В. 326. Прокоп Микола.
В. 333. Федиш Марія.
В. 336. Чубінський Василь, Пацула Онуфрій.
В. 341. Жох Микола.
В. 346. Довгань Йосиф.
В. 354. Красний Іван.
В. 355. Блажкіна Анастазія.
В. 361. Новак Микола, Андрійко Юрій, М. Д.
В. 370. Ройко Іван, Ройко Анна, Мосович Іван, Мосович Марія.
В. 375. Муневич Антін.
В. 380. Михнич Марія.
В. 383. Гусько Михайло, Влох Іван, Гнидович Олекса.
В. 386. Кучмак Анастазія.
В. 396. Бекіш Франко, Недзельський Стах.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Мельник Марія, Рефун Анна.
В. 80. Голуб Михайло.
В. 20. Федорів Іван, Герман Григорій, Костюк Іван.
В. 23. Потурак Юлія.
В. 26. Качо Андрій, Качо Андрій ст.
В. 29. Деник Микола, Кульматицький Михайло, Кульматицька Марія.
В. 34. Сикута Микола, Запотічний Михайло, Запотічна Марія.
В. 41. Рагуза Параска, Краснович Михайло.
В. 59. Дроза Федор.
В. 62. Бідей Василь, Яцко Теодор.
В. 63. Антошик Анна, Шостачко Анна, Шостачко Володимир.
В. 65. Малиняк Володимир.
В. 78. Костек Михайло, Когут Михайло.
В. 98. Яхимчук Михайло.
В. 102. Любінський Михайло, Пукач Микола, Сташенко Іван.
В. 106. Стовпець Петро.
В. 107. Дуда Андрій.
В. 113. Майорчик Іван.
В. 123. Гевко Михайло.
В. 126. Кузьмин Іван.
В. 137. Питляр Олекса.
В. 147. Хрін Вікторія, Радьо Катерина, Рать Михайло.
В. 161. Гешкевич Анна.
В. 163. Ілаш Іван.
В. 175. Дяк Іван, Попович Анна, Попович Михайло.
В. 199. Сіданич Михайло, Сіданич Анна.
В. 206. Корнелюк Василь, Корнелюк Марія, Сусла Григорія, Комоніцький Лука, Комоніцька Параска.
В. 218. Грицик Михайло, Грицик Іван.
В. 222. Москалюк Олекса.
В. 230. Виняр Іван.
В. 263. Коваль Михалина.
В. 266. Климків Михайло, Нищей Михайло, Вовчика Василь.
В. 276. Роман Василь, Роман Михайло, Роман Катерина.
В. 289. Данилишин Петро, Язловський Михайло.
В. 293. Прокопович Гілярій.
В. 294. Шумний Теодор.
В. 300. Пиптик Михайло.
В. 304. Ридзик Онуфрій, Попелюк Андрій.
В. 316. Тимчук Лука.
В. 320. Левко Юрій, Козуб Йосиф.
В. 336. Сапчак Григорій.
В. 345. Кузьма Іван, Кузьма Марія.
В. 364. Сірацький Петро, Сірацька Текля, Сірацький Стефан.
В. 367. Бойко Михайло, Попович Пелагія, Попович Микола.
В. 368. Василюк Михайло, Василюк Анна.
В. 374. Заяць Василь.
В. 385. Середніцька Анна.
В. 396. Федунок Танас, Федунок Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 5. Скиба Василь.
В. 20. Чайковський Іван, Чайковський Йосиф, Чайковська Анна, Чайковська Анна.
В. 18. Блауцяк Олена.
В. 194. Ницак Василь.
В. 302. Квасниця Анастазія.
В. 332. Григорчук Стефан, Григорчук Анна.
В. 361. Дуда Онуфрій, Сенків Дмитро.
В. 372. Радкович Домініка, Радкович Прокіп.
В. 375. Цицик Микола.
В. 387. Пташинський Андрій.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 6. Пітух Микола, Пітух Анна.
В. 16. Москаль Стефан.
В. 21. Семен Андрій, Дзік Бесі.
В. 22. Савка Микола.
В. 34. Дзят Михайло, Дзят Анастазія, Дзят Анна, Дзят Марія, Еванега Василь, Оберц Анна, Петерс Яків, Петерс Розалія, Петерс Марія, Безпалюк Микола.
В. 45. Шайнок Микола, Шайнок Катерина.
В. 47. Ромик Катерина, Гетманюк Ліна.
В. 57. Пако Михайло.
В. 59. Польчик Віктор, Польчик Агнешка.
В. 61. Бобер Михайло.
В. 65. Дахневич Семен.
В. 69. Василишин Іван, Василишин Марія.
В. 73. Лозовський Михайло, Ровінський Йосиф, Морин Іван, Лозовська Комілія.
В. 76. Скоципець Теодор, Скоципець Зофія, Ревера Пилип.
В. 77. Гаран Тимко.
В. 81. Бабровський Михайло, Ліщинський Стефан, Валега Михайло.
В. 85. Ткачишин Анна.
В. 86. Резанич Василь.
В. 90. Яким Павло, Яким Параска, Лотшин Іван, Скольський Петро, Скольська Катерина.
В. 94. Гарасимик Олекса, Височанський Франко.
В. 96. Червінська Анастазія.
В. 99. Іванишин Ілія.
В. 101. Підберецький Василь.
В. 102. Карпінець Лука, Карпінець Лука стар.
В. 103. Глушко Іван.
В. 108. Бондаровець Григорій, Бондаровець Агата.
В. 112. Андросечко Катерина, Гарлач Юстина, Горак Анна, Кардамаш Марія, Купчевич Ксеня, Микита Марія, Щур Марія, Цап Феська, Ґбур Параска, Гірняк Пелагія, Угрин Катерина, Шимчак Катерина.
В. 129. Бринь Василь.
В. 132. Білінська Анна, Білінська Марта.
В. 135. Грешко Михайло, Грешко Катерина, Літовчак Юрій, Літовчак Ева.
В. 137. Товт Стефан.
В. 138. Саламаха Іван.
В. 147. Семенишин Павло, Щуран Іван, Щуран Анна.
В. 152. Турелик Василь.
В. 155. Базан Іван, Кабай Юрій.
В. 159. Стасюк Михайло, Новак Анастазія.
В. 163. Сенюк Юрій.
В. 167. Петришин Олекса.
В. 168. Чорний Матвій, Чорна Гаська.
В. 177. Лівицин Павло, Шевчук Анастазія, Бісюк Тереса, Пилипів Анастазія, Вісюк Іванна.
В. 183. Тихонкий Іван.
В. 187. Юнко Григорій.
В. 188. Чайковська Людвіга.
В. 200. Грушка Теодор.
В. 206. Галас Андрій, Шпак Микола.
В. 211. Казенко Юліян, Тхуревський Нестор.
В. 213. Цейпека Андрій.
В. 216. Пишко Анна.
В. 217. Музика Семен, Решітник Анна, Шкапій Катерина.
В. 218. Русяк Михайло.
В. 221. Пантяк Ілія.
В. 224. Яремко Михайло, Яремко Андрій.
В. 235. Андриц Юрій, Поплавський Андрій.
В. 237. Тиман Іван, Тиман Юлія, Тиман Михайло.
В. 238. Бербеліцький Йосиф, Берганіцька Агафія.
В. 241. Каськів Теодор, Каськів Анастазія.
В. 243. Чупка Михайло.
В. 282. Марків Варвара.
В. 288. Малговський Юрій, Головка Текля, Литвинюк Михайло.
В. 293. Ханенчук Михайло.
В. 295. Гаспір Андрій.
В. 299. Гура Зофія, Гура Ева.
В. 300. Прах Петро.
В. 312. Савчак Микола.
В. 317. Черпатович Ілія.
В. 322. Дибайло Текля.
В. 324. Клухівський Дмитро.
В. 327. Максимків Павло, Максимків Текля.
В. 332. Спат Теодор, Спат Михайло.
В. 339. Роман Василь.
В. 342. Гінда Аполонія.
В. 348. Сенько Михайло, Сенько Ева.
В. 354. Воленяк Катерина.
В. 358. Ціхоцька Зофія.
В. 367. Вабій Василь.
В. 369. Гладиш Ілія.
В. 379. Гнидин Федьо.
В. 388. Дудик Теодор, Мацько Микола.
В. 390. Гичва Петро.
В. 391. Воргуль Антін.
В. 396. Перигинець Петро.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 36. Квасниця Анастазія.
В. 53. Ганяк Іван.
В. 83. Тимчій Григорій, Тимчій Марія.
В. 87. Цицик Микола.
В. 94. Чайковський Іван, Чайковський Йосиф, Чайковська Анна, Чайковська Анна.
В. 105. Пташинський Андрій.
В. 117. Сеньків Дмитро.
В. 140. Скіба Василь.
В. 174. Раїс Михайло.
В. 263. Роваль Михаліна.
В. 270. Булик Роман.
В. 290. Блауцяк Олена.
В. 292. Волошин Андрій, Волошин Юстина.
В. 295. Скроцька Ольга.
В. 312. Раткович Домініка, Ратковин Прокіп.
В. 321. Кріль Анна.
В. 324. о. Скроцький Яр., Скроцька Марія.
В. 331. Равлюк Йосиф.
В. 364. Кузьма Микола, Кузьма Анна.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Дзьобко Петро.
В. 33. Михалко Розалія.
В. 44. Гурський Андрій.
В. 64. Пачковська Марія.
В. 85. Петрак Анастазія.
В. 113. Коперак Іван.
В. 126. Грисяк Теодор.
В. 170. Дідик Григорій.
В. 193. Гайдук Михайло.
В. 209. Гінда Варвара.
В. 238. Селінська Альбіна.
В. 247. Білецька Юлія.
В. 261. Кліщ Дмитро.
В. 361. Цільник Василь.
В. 382. Яцила Марія.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком грудня 1930 р. було в У. Н. С. повнолітних членів	21,313
В місяци грудні 1930 р. принято нових	115
В місяци грудні 1930 р. принято нанова	87
В місяци грудні 1930 р. принято з переступними листами	16
В місяци грудні 1930 р. принято з інших кляс обезпечення	3
Разом	21,534
В місяци грудні 1930 р. суспендовано	152
В місяци грудні 1930 р. відійшли з переступними листами	26
В місяци грудні 1930 р. відійшли до інших кляс обезпеч.	3
В місяци грудні 1930 померли	15
Разом	196
З кінцем грудня 1930 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	21,338

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д. на $ 100	13
В клясі А. на $ 250	386
В клясі А.А. на $ 500	6,311
В клясі В. на $ 750	893
В клясі С. на $1000	13,327
В клясі В.В. на $1500	299
В клясі С.С. на $2000	105

НОВІ РОДИ:

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500 на $ 500	68
В клясі О-1000 на $1000	58
В клясі О-1500 на $1500	4
В клясі О-2000 на $2000	2
В клясі О-2500 на $2500	—
В клясі О-3000 на $3000	—

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500 на $ 500	57
В клясі Р-1000 на $1000	114
В клясі Р-1500 на $1500	5
В клясі Р-2000 на $2000	5
В клясі Р-2500 на $2500	—
В клясі Р-3000 на $3000	—

Обезпеченнє платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500 на $ 500	99
В клясі Е-1000 на $1000	87
В клясі Е-1500 на $1500	4
В клясі Е-2000 на $2000	1
В клясі Е-2500 на $2500	—
В клясі Е-3000 на $3000	—
Разом	21.338

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 2. Віншеровська Розалія.
В. 8. Шпитковська Стефанія, Романич Анна, Романич Павло, Шпитковський Петро.
В. 9. Старовецький Богдан.
В. 21. Косик Лілія, Косик Марія, Мартинів Лілія, Косик Михайло, Косик Теодор, Косик Василь, Косик Іван, Базар Текля.
В. 24. Щур Олена, Щур Христина, Щур Розалія, Щур Марія, Щур Анна.
В. 47. Сисак Теодора.
В. 50. Бронецький Пилип.
В. 56. Папа Василь, Ковальчик Катерина.
В. 59. Стець Ярослав, Стець Емілія, Стець Марія, Стець Микола, Стець Тимко.
В. 60. Марціновська Олеся, Марціновська Олена, Марціновська Ірина, Марціновський Данило.
В. 64. Похмурський Павло.
В. 65. Лабунська Олена, Лабунська Евгенія.
В. 80. Дутчак Маріяніца, Грицак Теодор, Грицак Олеся, Дутчак Емілія, Тимків Евдокія, Дітчак Анна, Дутчак Параска, Тимків Михайло, Тимків Анна.
В. 91. Козак Михайло, Котюк Ярослав, Салончак Анна.
В. 96. Німець Павло, Німець Дмитро.
В. 99. Мархевка Іван, Лаврик Іван, Балко Олена, Домбек Анна, Гнатів Олеся, Кравець Йосиф, Домбек Катерина, Домбек Юрій, Мархевка Олена, Кравець Стелла, Домбек Юлія, Кравець Леон, Домбек Олена, Лукач Олена, Сидорко Марта, Кравець Анастазія, Гнатів Текля, Сидорко Олена, Кравець Анна, Домбек Іван, Мархевка Стефанія, Кравець Микола, Кравець Стефанія, Лукач Юлія, Лукач Юрій.
В. 102. Гасиджак Анна.
В. 135. Клим Гілярій.
В. 136. Гойсан Андрій.
В. 142. Лешак Савета, Качараль Володимир, Мамчак Юрій, Поливчак Олена, Фостовський Андрій, Мамчак Омелян, Москаль Володимир, Москаль Михайло, Мамчак Розалія, Поливчак Володимир, Поливчак Розалія, Гошко Андрій, Маркович Олекса, Поливчак Евген, Олекса Данило.
В. 145. Сливчак Стефан, Бойців Текля, Сливчак Михайло, Сливчак Роман.
В. 151. Потилицька Марія, Потилицька Анна, Клеман Люба.
В. 156. Левицький Станіслав, Левицька Поліна, Левицька Анна.
В. 162. Дзюба Анна, Дзюба Стелла, Гнатів Леон.
В. 182. Ходорович Іван, Боднарчук Геновефа.
В. 185. Романишин Геновефа.
В. 186. Тиханський Теодор, Тиханська Анастазія, Тиханський Евген, Ростулак Михайло.
В. 192. Політило Михайло, Горохівський Михайло.
В. 204. Воробець Нестор, Максимович Тарас.
В. 218. Нановська Пазя.
В. 221. Дзігановський Богдан, Лучків Марія, Лучків Петро, Лучків Іван.
В. 231. Чолій Роман, Кулик Іван, Літвинець Мирослав, Мисак Катерина, Рідник Анна, Чолій Ірина, Яворський Михайло, Рідник Антін, Яворська Елисавета, Курило Ст., Стромило Елисавета, Бортник Марія, Курило Йосиф, Мисак Василь, Кузьо Михайло, Літвинець Іван, Стромило Ольга, Кузьо Йосиф, Літвинець Михайло, Стромило Анна, Кузьо Микола, Грунза Теодор, Грунза Юлія, Калька Антін, Курило Іван, Літвинець Стефанія, Стромило Марія, Бортник Михайло, Стромило Іван, Бортник Олена, Курило Катерина, Стромило Текля, Літвинець Розалія, Малиняк Йосиф, Гоцко Микола, Гоцко Тереса.
В. 234. Адух Олена, Кеценюк Олена, Кеценюк Андрій, Кеценюк Марія, Могила Микола, Кеценюк Анна, Кеценюк Катерина, Адух Катерина.
В. 239. Папуга Олена, Курвавич Стефан.
В. 245. Олійник Петро, Труш Юстин, Терлецька Марія, Олійник Ольга, Труш Анна, Каламан Іван, Олійник Михайло, Труш Марія, Каламан Стефан, Труш Іван, Олійник Володимир, Каламан Розалія, Олійник Йосиф, Олійник Микола, Олійник Олена, Олійник Богдан, Олійник Магда.
В. 247. Жеглінська Катерина, Костюк Віра, Жеглінський Йосиф, Жеглінський Іван, Жеглінська Павлина, Жиглінський Теодор.
В. 253. Людкевич Михайло, Дайнак Михайло, Поплавський Володимир.
В. 265. Самець Анна, Самець Марія, Самець Іван, Самець Ольга, Самець Йосиф, Коцюба Максим, Самець Михайло.
В. 266. Михалюк Зофія, Михалюк Люба.
В. 268. Ґемза Анна, Ґемза Михайло, Ґемза Марія, Ґемза Іван.
В. 276. Одеснович Олеся, Цибак Павло.
В. 281. Пасічник Дмитро, Пасічник Анастазія.
В. 292. Беньо Анна, Заморило Микола, Заморило Григорій, Беньо Марія, Заморило Юліян, Беньо Петро, Беньо Феня, Беньо Катерина.
В. 295. Ольшевська Анна, Ольшевська Розалія, Ольшевська Олена, Ольшевська Франя.
В. 307. Мочернюк Володимир, Мочернюк Анастазія, Мочернюк Марія, Мочернюк Василь.
В. 320. Шулка Теодор, Івахів Марія.
В. 326. Бурила Франко, Бурила Дмитро, Янко Петро, Янко Катерина, Колодій Іванна, Колодій Олена, Колодій Йосиф, Срибер Анна, Янко Марія, Лесний Марія, Срибер Петро.
В. 327. Кирич Анна.
В. 336. Воробець Едвард, Наконечна Стефанія, Гречковський Едвард, Воробець Омелян, Наконечний Лев, Наконечна Мирослава, Будованець Олена, Заремба Михайло.
В. 338. Дикий Іван, Дикий Андрій.
В. 340. Масляна Стефанія.
В. 361. Починок Зофія.
В. 364. Грицик Марія.
В. 370. Ройко Іван.
В. 379. Романчук Ольга, Романчук Віра, Романчук Володимир, Романчук Михайло, Романчук Микола, Романчук Василь.
В. 380. Михнич Олена.
В. 384. Буткевич Катерина.
В. 386. Кучмак Павло, Кучмак Стефанія, Кучмак Мирослав, Кучмак Володимир, Кучмак Кляра, Кучмак Ярослав, Кучмак Олеся, Щерба Павло.
В. 400. Воловецька Евгенія.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Мельник Петро, Мельник Олена, Мельник Михайло, Мельник Стефан, Мельник Ірина.
В. 34. Сикута Роман, Сикута Зофія, Сикута Зиновій.
В. 56. Федчак Іван.
В. 62. Бідей Анна, Бідей Михайло, Бідей Василь, Бідей Петро, Бідей Стефанія.
В. 63. Шостачко Юліян, Шостачко Ольга, Шостачко Іванна.
В. 65. Малиняк Микола, Малиняк Іван.
В. 70. Чуправська Ірина, Чуправська Стефанія, Чуправська Олена.
В. 90. Ревацький Юрій, Ревацький Микола, Ревацький Петро.
В. 102. Любінська Катерина, Любінська Розалія.
В. 206. Корнелюк Анна.
В. 218. Грицик Йосиф, Грицик Стах, Грицик Зофія, Грицик Людвіг.
В. 276. Роман Анна, Роман Іван, Роман Микола, Роман Марія, Роман Петро, Роман Теодор, Роман Олена.
В. 300. Пиптик Михайло, Пиптик Іван, Пиптик Теодор.
В. 367. Бабій Василь.
В. 374. Заяць Петро, Заяць Анна.
В. 383. Козак Теодор, Козак Франя.
В. 385. Середницький Михайло.
В. 396. Федунок Марія, Федунок Олекса, Федунок Стефан, Федунок Теодор, Федунок Петро.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 20. Чайковська Броніслава, Чайковська Павлина.
В. 239. Мокрицька Катерина.
В. 361. Дуда Михайло.
В. 372. Ратковин Ольга.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 16. Роговський Йосиф.
В. 34. Дзят Юлія, Дзят Михайло, Дзят Дмитро, Обірц Іван, Оберц Марія.
В. 38. Фалат Михайло.
В. 42. Міщанська Ольга.
В. 44. Придка Марія, Чуйко Микола, Чуйко Григорій, Чуйко Василь.
В. 45. Шайнок Теодор, Шайнок Роман.
В. 47. Гетманюк Марія, Гетманюк Ольга, Лаврик Іван, Лаврик Анна, Лаврик Дмитро, Лаврик Марія.
В. 59. Польчик Альбертина.
В. 65. Кузьма Марія.
В. 67. Андрушко Тихайло, Андрушко Стефанія, Андрушко Емілія.
В. 69. Василишин Текля, Василишин Михайло.
В. 70. Туренчак Василь, Маковський Петро, Бартчак Михайло, Бартчак Дорота, Туренчак Роман.
В. 75. Комаринський Константин.
В. 87. Міляк Іван.
В. 99. Іващишин Стефан, Іващишин Василь, Іващишин Михайло, Іващишин Марія.
В. 102. Карпінець Стефан, Карпінець Марія, Карпінець Микола, Карпінець Анастазія, Карпінець Іван.
В. 131. Пронюк Анна, Пронюк Гнат, Пронюк Розалія.
В. 132. Любінецька Зофія.
В. 147. Каманицька Розалія, Каманицька Анна, Каманицька Зофія, Шурон Анастазія, Шурон Зофія, Шурон Павло, Каманицька Олена.
В. 155. Нагребецька Марія.
В. 159. Новак Петро.
В. 177. Бісюк Мирослава, Бісюк Аполонія, Шевчук Марія, Шевчук Анна, Пилипів Володимир, Пилипів Броніслав.
В. 181. Задорожний Йосиф, Задорожна Варвара, Задорожна Катерина, Задорожний Петро, Задорожна Анна, Задорожна Марія, Задорожний Андрій.
В. 183. Куйбіда Теодор, Куйбіда Ольга, Куйбіда Лікерія, Демкович Олена, Кметик Емілія.
В. 209. Сопко Іван.
В. 217. Кучмій Анна, Решітник Іван, Решітник Дмитро, Решітник Анастазія, Кучмій Марія, Кучмій Петро, Шкапій Михайло, Шкапій Анастазія, Шкапій Володимир.
В. 218. Залановська Катерина, Залановський Петро, Залановська Емілія, Залановський Франко.
В. 230. Суха Павлина, Суха Дорота, Суха Юрій, Суха Іван, Суха Ольга, Суха Емілія, Суха Катерина, Суха Марія.
В. 242. Смерек Андрій.
В. 245. Максимів Іван.
В. 261. Кужда Анна, Кужда Ольга.
В. 269. Дуда Марія, Дуда Ілія.
В. 276. Суха Дорка, Суха Марта, Зіндран Михайло, Дністрян Анна, Дністрян Параска, Лень Василь, Кміт Ірина, Лень Розалія, Лень Марія, Лень Іван, Лень Анна, Лень Андрій, Лень Юстина.
В. 282. Марків Теодор, Марків Василь.
В. 288. Малговський Василь, Малговський Ярослав.
В. 308. Картичак Катерина, Картичак Палазина, Картичак Анастазія, Картичак Анна.
В. 347. Бружина Петро, Бружина Стефан, Бружина Василь, Бружина Іван.
В. 358. Банас Михайло, Банас Агнешка.
В. 367. Жирик Микола, Жирик Василь.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 53. Ганяк Зоня Марія, Ганяк Леонід, Ганяк Мирон.
В. 83. Тимчій Ольга.
В. 94. Чайковська Павлина, Чайковська Броніслава.
В. 163. Мокрицька Катерина.
В. 263. Коваль Ольга, Коваль Марія, Коваль Петро, Коваль Павло, Коваль Анастазія.
В. 292. Волошин Анна, Волошин Андрій, Волошин Катерина.
В. 312. Ратковин Ольга.
В. 324. Скроцька Олена, Скроцький Ярослав.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 6. Федів Анна.
В. 9. Васюта Василь, Почекайло Анна.
В. 28. Чуба Іван.
В. 39. Пішко Михайло.
В. 44. Назар Марія.
В. 102. Борило Анна.
В. 104. Стецько Іван.
В. 109. Курник Андрій.
В. 136. Лесняк Анна.
В. 155. Лопушанський Григорій.
В. 162. Ковальчук Катерина, Ковальчук Анна.
В. 167. Зонкевич Павло, Корнова Марія.
В. 181. Швець Стефан.
В. 214. Дорош Петро.
В. 217. Воляк Іван.
В. 247. Гнатовська Марія.
В. 285. Гладьо Іван.
В. 326. Прокоп Микола.
В. 345. Парій Володимир.
В. 380. Михнич Марія.
В. 383. Глушко Михайло.
В. 396. Бекіш Теодор, Нідзельський Стах.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком грудня 1930 р. було в У. Н. С. дітей членів	[illegible]
В місяци грудні 1930 р. принято нових	[illegible]
В місяци грудні 1930 р. принято нанова	[illegible]
В місяци грудні 1930 р. принято з переступними листами	[illegible]
Разом	[illegible]
В місяци грудні 1930 р. суспендовано	[illegible]
В місяці грудні 1930 р. відійшли з переступними листами	[illegible]
В місяці грудні 1930 р. відійшли до повнолітних членів	[illegible]
Разом	[illegible]
З кінцем грудня 1930 р. в У. Н. С. було дітей членів	[illegible]

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	[illegible]
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	[illegible]
Разом	[illegible]
З кінцем грудня 1930 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	[illegible]

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць грудень 1930 р. як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (січня) до своїх відділів і вписатися нанова, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця січня 1931 року, то з лютім 1931 р. мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятте), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци грудні 1930 р. взяли переступні листи, а ще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци січні 1931 р., бо на другий місяць то є з лютім 1931 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(42)

Поволи Тарзан відсилябізував Джейнин лист. Писаний він був до приятеля в Америці. Вона оповідала в ньому про свої пригоди. Як її батько попав в посіданнє старого еспанського рукопису, що говорив про закопаний скарб; як вони нарешті найшли його; як сей скарб приніс їм нещастя; як вони стрінули Тарзана.

—o—

По прочитанню листа Тарзан сидів довго, мріючи. Він не міг зрозуміти богато дивних і нових річей, про які він читав, а про які йому ніхто нічого не говорив. Він зробив під листом знак, що значив: Я є Тарзан зпоміжи малп. Того дня рано Джейн найшла пропавший лист у тому самому місці, з котрого він був пропав.

Холодний мороз перейшов по її хребті, як вона побачила надруковані слова. Але як дні минали без випадку, її страх успокоївся. Не бачений нікими, Тарзан лишив під хатиною поживу для них. Він сказав собі, що колись він піде до їх табору та буде з ними говорити.

—o—

Місяць проминув, заким Тарзан відважився відвідати табор одного гарного дня. Він побачив, що всі вийшли з нього. Його золото-волоса богиня теж пропала. Тому він видрукував до неї письмо: „Я хочу вас. Я ваш. Тарзан любить вас." Нагло його бистре ухо зловило відомий звук.

—o—

Се був звук великої малпи, продираючоїся крізь гущавину. Хвилину він наслухував. Потім з праліса прийшов розпучливий голос жінки, і Тарзан покинув свій лист на землю та кинувся як пантера в ліс.

—o—